

hūilitatis mee plene dulcedinis & oīs grē
spūalis. **P**sallem glōrio nōi tuo dūe pax
celozū qui michi tribuisti bona tua celestia:
magnifico grām tuā xpe redēptor meus.
Cū enī te magnifico. ipse magnifico: a te. **N**ō
cessabit lingua mea collaudare vīrū tuā
nō cessabit cythara mea plonāe spūalia cā-
tica tua. **D**esideriū tuū attraxit me post
te xpe gloriāo vite mee. grā tua dulce-
dinē michi pstatit ad sequēdū te. **S**pes me-
a efficiat cor meū tra bona ad suscipiēdū
semē tuū iriget eū grā tua rore vite etne.
Nec deme tat bonitas tua manipulū de
agro pectoris mei post cōpūctiōem et scā-
moniam. **C**onuerte aīam meā in regem
deliciaū paradisi. Tu ouē errātem requisisti
et iuentā tuīs hūeris reportasti: et in hac
idignissimā aīam meā in māibz tuis
attrahe & offer būdco et īmortali pū tuo
coram cherubin & seraphin et coram āge-
lis scīs. delicias paradisi pfrues cū angelis
oībz dicā. **G**loria pū īmortali glā filio
īmortali glā spūitū scō īmortali in scda
sculozū **Amē** **Explicit liber quintus**

Venite dilectissimi frēs **Incipit sextus**
exhortatiōem meā suscipite et sem-
p iuuenēte cōsiliū mei pcoris et

82

ipenta effix. **S**ic enim iudicij dies illa mag-
na et terribilis instat et nos timore et
craie inflamur. nolentes in hoc breui
tpe intelligere ac festinare deū nobis fieri
piciū. **D**ies enim nri et mēses et anni tanquā
sompn^o ptererūt et tanquā umbra vespina
et velociter formidabilis et pclarus domini
aduētus aduenit. **V**ere enim formidabilis
erit dies illa vniuersis pctōribz qui volū-
tatē dei pro sua salute face noluerūt. **O**b-
secro vos frēs carissimi. venite precamur
a nobis sollicitudinē oēm actuum tēnoꝝ
ne obligetur mens nrā in tēnis negocijs:
quia omnia tēna pūseūt. oīa depereūt.
oīa euanesūt. nec q̄q̄ vobis pdesse poterit
in illa die iudicij nisi conūsaō scā et bona
opa que hinc detulerim⁹ nobiscū. **F**uturū
ē nāq̄ ut vnusq̄sq̄ nrm et act⁹ suos et cogitōes
ante t̄bunal tremēdi iudicij deferat. **C**on-
tremiscat cor meū et renes mei resoluūtur
quoacensūq̄ recogito q̄ reuelande sūt cogi-
tiones et sermoēs atq̄ actus nri in die iu-
dicij. **G**randis enim timor erit frēs dilāti.
et grandis tremor⁹ anima mei. **Q**uis enim q̄
nō timeat aut quis ē qui nō contremiscat

et lamēter aut lugeat quia oīa ibi
manifestabūtur que hic in occulto & te-
nebris gesta sūt. **I**ntelligite hoc frēs mei
quod vobis dico: et cōsiderate exemplum
quod vobis ob vrain̄ intelligenciā pfero
Arbores fructifere tpe suo p̄mū intrinsec⁹
cōcipiūt fructū: postea vō diuino nutu
extrinsec⁹ pferūt scdm̄ suā naturā & fruc-
tū et folia. **S**ic in die illa tribuli oēs hoīes
quāq; in hoc seculo quasi in tpe suo occul-
te intrinsec⁹ siue bona siue mala gesserunt
ibi quasi fructus p̄rios ante tribunal dñi
pferent. **T**unc iusti bonos et iocūdos pferēt
fructus sc̄a similit̄ fructus suauissimos
et om̄ib; granorū florib; exornant. **M**ar-
tires vō suppliciorū et penarū fructus pacē
gloriosos. **M**onachi autē sc̄a diuersacōnis
siue idē cōtinēcie hūilitatis vigilariū orō-
nū atq; obediēcie īmartestibiles pferent
fructus. **P**ccatores vō ip̄y ac p̄fari pferēt
fructus turpissimos et execrandos plenos
cōfusione. et obprobrio ululatu & luctu
v̄mū quoq; īmortaliū et ignis īextin-
guibilis cū gemitu. **T**remēdū est o dilāt-
simi frēs ibi iudiciū in quo siue testibid

oia manifesta sunt Ibi assistunt milia milium et
decies dena milia angelorum cherubim et sera
phim iustorum choros constant. patriarcharum ppheta-
rum apolorum et martirum et omnium agnitione sanctorum

Quid ergo negligimus dilectissimi fratres **Car** **Ca^m 2^m**
nunc tempus conduditur: dies appropinquat in
qua omnia occulta nostra a luce arguuntur.

Si sciremus fratres quod nobis imminet ul' ian-
bat iugiter plangem' obsecrates deum dilacti-
mi diebus et noctibus sine cessatione ut libet nos
ab eterna damnatione et phemibus tenebris. **O**bstu-
retur enim omne os peccatoris ante tribunal glo-
rie eius cum metu nimio et tremore et tre-
mulet omnis creatura et ipsa agnitione sanctorum
angelorum expauescent in die aduentus ei'

Quid ergo tunc dictum sum? si in hoc pro-
prie negligenter et sequitur vixerim? **I**psa enim
nos patienter expectat et omnis nos ad suum
regnum iuvitat. **R**atione enim exquiret a nobis
pro hac negligencia nostra et dicet nobis. **P**ro-
pter vos incarnatus sum. **P**ropter vos flagellatus sum.
Propter vos in trinis palmis convulsus sum. **P**ropter vos
spiritus sum. **P**ropter vos palmas in facie verberatus
sum. **P**ropter vos crucifixus sum. **P**ropter vos suspensus
sum in ligno. felle abactus sum. et aceto po-

tatus sū ut vos scōs et celestes efficiere Regnū
meū donauit vobis. p̄adilū meū ap̄u vobis
om̄s vos fr̄es vocauit. p̄i meo vos obtuli.
sp̄m san̄ misit vobis. **A**mpliora horū om̄nū
quid debui facere & nō feci vobis. **T**antū ut
saluaremū hūilem volūtate vram solūmō
pro salute v̄a q̄sum. nō vos coegi ne saluti
v̄e causa nocitis eēt occasio. **D**icite in p̄co
res et passibiles atq; mortales scdm naturā
quid passi estis p̄pter me dūatorē v̄m. cum
ego pro vobis ip̄passibilis passus sū. **E**cce itaq;
patū est regnū et vita. requies et leticia in
lumīe sempitno. **P**arata est mors pena
luctus et tenet̄re exteriores. **E**ligat vniūq; s̄q;
ut p̄ria volūtate voluit & v̄am viā icadat
Cam 3^m **V**enite dilāssimū fr̄es adorem⁹ & p̄damus ei
et plorem⁹ coram dño qui fecit nos di
centes ei. **O** dūator dñe hec oīa deus sustinū
isti pro nobis. nos aut̄ p̄cores semp̄ te erat
baurū⁹ et bñficijs tuis sum⁹ ingrati. **T**u
deus sine uicio natura icomphensibilis mi
sericors et plus op̄lacūsti grā tua p̄ passi
onē crucis p̄cores saluos face qui te non
nouerūt. donans eis post idulgentiā delic
torū etiā lumīe sciē tue. **Q**uid ergo retribuēt

genus hūanū tibi invisibili & benignissimo
 dño: nā cū ipi cēmus nō scdm naturā sed
 p̄riam voluntatē quali pius atq; hoīm
 amator saluasti nos. **S**ed iterū per negligē
 cā nrām atq; desidiam in p̄cis madim⁹:
 tu autē sp̄s idem ip̄s es. & misericors. & misera
 tor. tribilis & glōsus cōditor seculor. pacēt
 ab inico sustinēs p̄silitatē nrām donans
 nob̄ tēpus p̄nic. & remissionē p̄ccor. p̄r̄ iet
 tabiles misericōdes tuas. quas oñdisti nob̄
 filijs hoīm **D**ictus es dñe deus nr̄ a caritate
 tua & a sc̄s misericōib; tuis: ut p̄ crucē tuā
 totū mūdū saluares. **N**isi enī victus fuisset
 a caritate misericors xp̄s tenetipm hostiam
 viuā & imacula **Q**uā nūq; pro p̄ccorib;
 obtulisses. **H**oc autē ip̄m grā tua doctus
 sū dñator dñe: q̄a repleta ē mēs famili
 tui multitudie caritatis tue. **D**ulcedo enī tua
 iugit̄ oblectat et cōfirmat me & sp̄s exacer
 bor. atq; ad amaritudinē meam p̄duca
 volens dulcedie tua iugit̄ p̄frui. **I**hesu uni
 genite splendor eterni patris. lumen habitas
 inaccessibile. lunē icōprehensibile. qui illuina
 ti p̄ grām tuā uniuersū mūdū. illuina q̄
 in me ē oculū tendrosū meū velat⁹ ē enī et

cecus. illūna cū semp grā tua miseracōibū
tuis. ne crassante dyabolo penit' oblauret. **Alu**
lata ē enī mēs mea īfirmittā dnē ligno quod
plantatū ē qd semp indiget firmitate & illu
minacōe grē tue. **Verbū** autē dnē apuit oculos
ceci ex utero nati. nullusq; ad syloam statim
q; post restitucōem oclorū carnaliū spūales o
culi eius & interiores illūan sūt: ut te sūmū
saluatorē & medicū sine aliquo metu dnī
& dei filiū et p'dicaret & crederet. **Illūna** etiā
mōs itiores oculos dūator dnē: ut te iugi
ter diligam' et tibi d'ificam'. & ex caritate
magis quā nōitate oēs volūtates tuas p'
ficiē valeam'. **Nam** si procul ē a nob' syloa
ad quā nullus ē cecus. sed p'iosus calix
sanguis tui plen' vita & lūne nob' īproxi
mo est. tanto p'iuquior qūto qui accesseit
fuit purior. **Hoc** ergo nobis p'ista misericors
xpē ut pleni grā et illūnacōe scē tue cū fi
de & scāficacōe accedam' ad calicē tuū ut p'
ficiat nobis ad remissionē pctōrū nō ad cō
fusione in die iudicij: qā qūq; miltērys
tuis idign' accesserit suā aīam ipē dēpnat
nō se scāficans ut celestem regē atq; īmōrle
spōsū in suo pectoris purissimo suscipiat

restat

thalamo. Nam anima nostra sponsa est immortalis sp^o
 si. Copule autem unparum celestia sacramenta sunt.
Quia cum manducamus corpus eius et sanguinem
 bibimus ipse in nobis est et nos in eum. **A**tende
 ergo tibi metipsum fratrem festina thalamum cordis
 tui iugiter virtutibus exornare: ut mansionem cum
 benedicto patre suo faciat apud te et tunc coram
 angelis et archangelis tibi laudem et gloriam et exultationem
 et cum magna exultatione et gaudio ingredieris
 in paradysum. **Q**uid enim propter salutem tuam o homo
 deus dicit a te. **S**i autem neglexeris et saluus
 fieri nolueris. vias quidem dei vias non habu-
 laveris. nec mandata eius custodieris. temetipsum
 iustificas: et a celesti thalamo tu te expellis. **D**eus
 qui solus sine peccato est propter te filio proprio non
 peperat et tu infelix tu non miseris. **E**xprobrare
 itaque a sompno tu pariter o miserande aper-
 hostium. obsecra eum. pice abs te onera peccatorum
 ora frequenter. sine cessatione lacrimas funde. mol-
 licie anime fuge. negligenciam excutere. maliciam
 noli amare. amara vero mansuetudinem. dili-
 ge iuncturam meditare psalmodiam. festina
 orare donec datum est tibi tempus. Dilige deum
 ex tota anima tua sicut ille dilexit te. **E**sto re-
 plum dei et deus excelsus habitabit in te. anima

Ca^m iij

eū deū habens in se templū est dei scū et
pūissimū. Diuina misteria celebrātur ī ea
angeli & archangeli letant̄ ei et frequēt̄ eam
uilitate festinat. **H**abitāte deo in aīa āgeli
festinat honorare eā: utpote dei templū effec
tam. **B**ñs uir qui deū ex toto corde dilexit
et mūdū istū. et oīa que in eo sūt tota u
tute odert ut te solū scū possideat p̄aola
margaritā & uite luc thesaurū. **S**i quis ita
q̄ sincere diligit deū hui⁹ cōsiliō non ē in
terris sed sursum est semp & aīa eius desiderat
vū et dulcedinē sentit lumē accipit & carita
te dei p̄fruit. **V**era cū dilāō dei grā & dulce
dine plena ē. et bñs qui gustauit eā nec est
exsatiatus ab ea. **Q**uam dulcedinē caritatis dei
quis putas ē qui digne possit exponē. **P**au
lus aplūs qui gustauit et ex ea repletus ē
clamat dicens. **N**eq̄ altitudo neq̄ p̄fūdū. nec
p̄sā uita neq̄ mors nec futura neq̄ āgeli neq̄
neq̄ p̄ncipat⁹ neq̄ p̄tates neq̄ creatura a
lia potit nos separe a caritate dei que ē ī xpō
ihesu dño n̄rō. **I**gnis enī īmortalis est caritas
dei. s̄p̄ q̄ eā opatur in aīa que dilexit eam.
illūiacōem s̄ grām & uirtutē sensūq̄ eius
elevant a tris ad celū ut oīa q̄ terrena sūt

De caritate

odio heāt & solū deū vite sue auctore. **N**e
 pletur & diligat. **S**ed et mirā scōz aīe ad
 exēplū suū nos doceant qā ipi de ipā carī
 tate nichilom^o sicut apli gustauerūt. **N**ol
 le viuidm est caritas dei & gladi^o vtrūq; pte
 acutus nō p̄t eā inadē. **S**emp enī tyranni
 scōz mirā mēbra secabant & caritatē dei q̄
 in illis redūdabat secāe nō poterāt. **O** mol
 lissimū caritatis dei vinculū. stupore & miraculo
 plenū. que nec secari potuit nec solui. **H**is a
 cutus gladius nō secuit. flagrans ignis
 nō soluit. mēbra secabātur caritas nō seca
 bat. cōburebant viscera et vincula carita
 tis nō soluebant. demergebāt in īp̄fidū
 scōz corpa & caritas dei nō potuit aliquā m
 gi. **Q**uis putas nō admiret de hoc vinculo
 caritatis. **Q**uicūq; ergo deū puro & sincero
 corde dilexerit talē caritatē h̄re p̄bat. **H**anc
 aut caritatē dedit deus cordie sūt ipā semp ex
 ornet et polleat. **H**ec caritas pignus dei in
 nr̄is aīab; existat. **H**ec caritas colūpne firmā
 mētū est diligētib; deū. **H**ec caritas iugētū
 dei filiū ad nos de celis attraxit. **H**ec hanc
 caritatē deus hō fact^o est. **H**ec hanc caritatē
 incorp̄is incarnat^o est. **H**ec hanc caritatem

inuisibilis uisibilis apparuit ppter hanc caritatem
pudus uelatus est. ppter hanc caritatem anima
spola xpi effusa est et pro ea impassibilis passus
est. **S**ine hac caritate si fuerit anima non placet
in caelo nec delectabitur super eam. **Q**uibus uis digni
ne potest uel sufficit glorificare et collauda
re deum saluatorem. qui nobis tantam gratiam tribu
it ppter ineffabilem bonitatem gloriam et honorem
benignitatis eius. **R**ailtum fratres audite bo
num consilium utilitatis mee. **F**estinemus semp
donec tempus habemus. **I**uersari caste et sobrie dig
ni deo. ut spiritus sanctus habitet in uobis et ca
ritas christi repleat nos. et uoluntas eius pro omnia
perficiatur a nobis. **N**on habeamus aliam sollicitudi
nem dilectissimi fratres nisi hanc solummodo. quibus
anima nostra inueniatur in illo hunc cum omnibus sanctis.
Non alligemur nec vinciamur eam terrenis nego
ciis nec sollicitudinibus possessionum et pecu
niarum. sed exornemur orationibus et ieiuniis et uigi
liis et lacrimis. ut inueniatur quantumcumque fidu
cia in illa hora terribili et tremenda cum omnes
sunt cum timore ac tremore assistunt cum electi
a peccatoribus separantur cum statuunt oves a dextris
et hedi a sinistris. **C**redite michi fratres mei quia
in proximo est aduentus domini in quo reddet unum

Cam. v. m.

87

cuq; scdm opa eius. scs qdem & electis suis
requie & leticia. pccatorib; vob & qui eu exacer
baverit supplicia & tormeta. **S**uis hō qui
invenit fiducia in hora illa. & qui audierit
vram illā vocē. **V**enite bndicti p̄ris mei: p
cipite regnū quod vobis paratū est ab ori
gine mudi. **T**ūc iusti in lumine videbūt illā
incomprehensibilem glām & ita semetip̄os singuli
obstupescēt & dicēt. **P**utas egō sū & quō hinc glē
dignū iūct hī **A**ngeli cōm accedentes cū gaudio
magno ad scōs enarrāt eis diversitatem cor
p̄m aculatā. **A**ntēq; vigilas orōnes volūta
riā paupertatē in simplicitate p̄fctam paciām
suis. tollerāciā famis. orōnis instanciā & oīa
q̄cūq; p̄pter xp̄i caritatē p̄fctam equumit p̄p̄
terio. **N**ec aut oīa scs angelis cū exultatiōe
dicētib; videbūt cōs iusti dicētes. **Q**uō isti
tūc in terris nec una die p̄fctē correctōis vici
m̄ nec ullū opus bonū a nobis gestū. **I**terū
vō angeli. **A**ntēq; facūt eos locū & tēp̄
et admirātes eorū hūilitatē glōsificāt dēi vidēt
in celis corpa scōrū sup lumē fulgētia q̄a in
terris volūtate afflicti sūt & paciā sua ima
gultā vestē & margaritā p̄ciosissimā posse
derūt. **I**nvenērūt in agro thesaurū absco

De potētia lacinarū

ditū & videntes oīa que sūt sup terrā illū
solū meriti sūt. **M**odicus labor ē ista
oīs nrē frēs dulcissimi & mag^s est reges pui
tpis est afflictō cōtūēne & retribūō eius id
est delicia paradisi & exultacō & leticia in seculū
seculi pmanēt. **Q**uiaq; sibi dicit qd pccā
uent deo per negligēciā suā et volūtare pccā
uit donec tēpus est ex affectu lacinas
fūdat & iugit^r defleat. ut per lacinarium
dulcedinē & remissionē pccōr & lenaciā cordi
tūeniat possideat & cōpūctiōnē cordis lauet
p singulas noctes lectū corpis sui. **D**ucas
ne habetis experiēciā lacinarū dulcissimi
frēs. **P**uta ne illūatus ē aliquis vrm ab illa
grā pūctiōnis que scdm deū ē. **C**redite in
frēs nichil ē in tīs dula^r sup grām lacina
rū. **S**iquis in orōne sua contemplat^r est deū
semp illū desiderās lacinarū dulcedie sciat^r ē
huimōi eleuat^r ē acū tot^r & ex^r corp^r icelo ē et qd dico
Ex^r corpus tot^r celestis est & nō iuenit^r iuer
sacō eius in tīa. huimōi cū deo loquit^r
in xpō illūatur a scō spū scificat. **G**rande
miraculū ut hō tīa & anis in sua purissia
orōne cū deo fabulet^r. **S**ūis hō qui habet
cōpūctōem iugit^r scdm deū. **C**ōpūctio fra

tres sanitas aie est & illuacio metis e. **C**on
 puctio frēs inuisione delictoz nobis dicit
Copuctio frēs ih̄m unigenitū facit habi
 tare in nobis ai eū desideram' et q̄rum'
Dolo vobis frēs enariare potēciā lacinarū
 Anna per lacrimas a deo p̄phetā sauuē ac
 cepit ad sublimitatē & gloriacionē aie sue
Mulieris etiā p̄ctatias debita in domo sy
 monis a dño dimissa sūt que lacrimis petē
 eius rigabat & cine t̄gebat. **G**randis vir
 tus ē spūctio lacinarū multūq; p̄ualent
 lacine scdm̄ deū **f**iduciā dñi
 semp̄ acquirunt **l**acine sordida
 cogitacōes expellunt **n**ec p̄xunae
 eas p̄mictiūt aie cōpūctiōne cordis ha
 bēt. **Q**uid beata' p̄c̄ eē ac sublimi' ai ip̄m
 deū aia in orōne p̄prie d̄teplat. **N**ā ai eū de
 siderat ei q; semp̄ famulat' ad ip̄m respicit et
 in ip̄m meditat' die ac nocte. **T**hesaurus idē
 faciens ē spūctio cordis gaudiū ineffabile
Sicutet aia que habet spūctiōne cordis. **C**o
 pūctiōne dico vō nō vni' diei sed dieb; ac noc
 tib; puritate aie tāq̄m fons exuberat & ha
 būdat. **F**ons etiā purissim' est spūctio cordis
 irrigans semp̄ plantaria fructifere aie. **P**la

taria aut fructifera q̄ dico ut usē aīe & grā
penitētis. **E**re opa bona que assidue lacrimis
& orōnibz irrigant & fructū afferūt bonū
et utilem aīe. **P**ergo scē plātaōēs tue irri
gent a te per bñdicoēm grē dñi. **Q**uod cum
fuit factū crescent cotidie & fructū dabūt in
tpe suo. **N**e ergo imitator mei quis existat
pccatoris & desidiosi semp dicētis et nūqm̄ fa
ciētis. mollitia enī plenus sū & negligētia
cooper' nō habēs cordis pūctionem nec
purissimā orōnē. **I**gnosco aut memetipm̄
semp pccatorem. **S**emp timētem fu
turum iudicium. nullā exu
sationem pccator suā negligētia
habērem. **O**bscuro ergo vos
fr̄es hūi qui deū timētis & semp que illi sūt
placata facitis ut orētis pro me ex quo pu
sillo. ut veniat sup me celestis grā & saluet
aīa mea ut inveniam misericordiā in die illa
tribili qm̄ veniet dñs reddere unicuiqz scdm̄
opa eius. **G**loria misericordi deo nr̄o & imor
tali qui os nr̄m aperuit per grām ad me
ditandū v̄ba iudicij eius. & dilōnis atqz cō
pūctionis que sūt edificia aīe. firmamētū
cordis. mētis illūinacō ut oīs aīa. que het

Samoy

meditat^r trahatur ad uitā etnā Amē

*Explicit liber sextus bñ Effrem de extremo
iudicio et caritate et potētia lacrimarū*

